

Dr Bohdan Kaczmarek

Katedra Teorii Polityki i Myśli Politycznej WNPiSM UW www.teoriapolityki.com
b.kaczmarek@uw.edu.pl

Dyżur w poniedziałki, w godz. 11.30 – 12.30, p. 208, Nowy Świat 67, II p., proszę o wcześniejszy kontakt mailowy

**Metafory poznawcze polityki
Konwersatorium
Semestr zimowy 2026/2027**

Cel zajęć: Zaznajomienie z metodą metafor zastosowaną do badania polityki i politycznego charakteru różnych sfer życia społecznego, ukazanie wielości interpretacji polityki, pokazanie wzajemnych związków oraz inspiracji pomiędzy nimi, interdyscyplinarnego charakteru teoretycznej refleksji nad polityką. Zwrócenie uwagi na wyjaśnienia istoty polityki alternatywne w stosunku do tradycyjnego paradygmatu redukującego istotę polityki do problemu władzy. Kształtowanie umiejętności samodzielnego myślenia i wyobraźni teoretycznej uczestników zajęć.

Metody: Konwersatorium z elementami wykładu, dyskusja w oparciu o przestudiowaną literaturę, referaty uczestników zajęć

Zaliczenie: Na ocenę, na podstawie aktywności na zajęciach i przedstawionych referatów. Przy przygotowywaniu referatów możliwe jest ograniczone wykorzystywanie narzędzi AI pod warunkiem wcześniejszego poinformowania wykładowcy o zakresie ich stosowania oraz poinformowania o tym uczestników zajęć. Wykorzystanie narzędzi SI musi być zgodne z obowiązującymi przepisami, w tym zwłaszcza z uchwałą nr 75 Uniwersyteckiej Rady ds. Kształcenia z 11 września 2026.

Zarys programu /przykładowe tematy/

1. Status poznawczy metafor. Metafory a modele i paradygmaty w badaniu polityki. Metoda metafor w badaniach istoty oraz wybranych aspektów polityki. Metafory polityki jako narzędzie wyjaśniania z pozoru niepolitycznych zjawisk życia społecznego
2. Polityka a władza. Kryzys paradygmatu?
3. Polityka jako mechanizm samoregulacji systemów społecznych, proces organizacji życia społecznego
4. Polityka jako proces artykulacji interesów
5. Polityka jako skoncentrowany wyraz ekonomiki, problem nie tyle władzy, co własności i narzędzie oligarchizacji
6. Polityka jako walka klas
7. Liberalizacja jako polityka
8. Polityka jako inżynieria społeczna i obiektywizacja czynnika subiektywnego w procesie historycznym
9. Polityka jako ustanawianie tożsamości wspólnoty
10. Polityka jako proces rywalizacji i współpracy elit

11. Polityka jako wiązki transakcyjne
12. Polityka jako narzędzie dominacji i ujarzmienie człowieka
13. Polityka jako alienacja
14. Polityka jako fałszywa świadomość i instytucjonalizacja idei
15. Polityka jako problem zaufania i wiarygodności
16. Polityka jako marketing
17. Polityka jako biznes
18. Polityka jako manipulacja
19. Polityka jako rynek, rynek jako polityka
20. Polityka jako teatr i sztuka sugerowania
21. Polityka jako dyskurs i dziedzina władzy sądenia
22. Polityka jako cnota
23. Polityka jako patologia życia społecznego i przestępczość zorganizowana
24. Postkomunizm jako polityka
25. Globalizacja jako polityka, polityka jako globalizacja
26. Polityka jako wojna, wojna jako polityka
27. Zarządzanie korporacją jako polityka. Kultura korporacyjna jako narzędzie przemocy symbolicznej
28. Polityka jako terroryzm
29. Polityka jako zaproszenie do przemocy
30. Polityka jako uzależnienie

Literatura

Przykładowe pozycje:

1. Wybrane opracowania z B. Kaczmarek /red./ „Metafory polityki”, Warszawa 2001, „Metafory polityki 2”, Warszawa 2003, „Metafory polityki 3”, Warszawa 2005, „Metafory polityki 4”, Warszawa 2013
2. W. Wesołowski (red.) "Koncepcje polityki", Warszawa 2009
3. "Teoria polityki - rocznik", nr 2/2018, nr 4/2020,
<https://ejournals.eu/czasopismo/teoria-polityki>
4. Studia Politologiczne nr 37. Polityczność i polityka w refleksji teoriopolitycznej; Mirosław Karwat, Bohdan Kaczmarek (red)
<https://www.studiapolitologiczne.pl/Numer--2015,7769>
5. P. Łukomski "Metafora pojęciowa jako forma eksperymentu myślowego", [w:] "Politologia i Uniwersytet w refleksji politologicznej" pod red. Bohdana Kaczmarka i Mirosława Karwata, Studia Politologiczne, vol. 46, Warszawa 2017, <https://www.studiapolitologiczne.pl/Numer--2017,7762>
6. F. Pierzchalski "Reprezentacjonizm metaforyzacji w analizach politologicznych", [w:] "Politologia i Uniwersytet w refleksji politologicznej" pod red. Bohdana Kaczmarka i Mirosława Karwata, Studia Politologiczne, vol. 46, warszawa 2017, <https://www.studiapolitologiczne.pl/Numer--2017,7762>
8. A. Kikiewicz „Teoria metafor pojęciowych: zagadnienia dyskusyjne”, http://pracownicy.uwm.edu.pl/aleksander.kikiewicz/metafory_pojeciowe.pdf
9. M. Gołębowska „Koncepcje metafory i metaforyzacji a pojęcie – komentarz do stanu badań”, <https://docer.pl/doc/8e0ee0e>

10. G. Lakoff, M. Johnson „Metafory w naszym życiu”, Warszawa 2020
11. A. Bihr „Nowomowa neoliberalna”, Warszawa 2008
12. W. Kostecki „Polityka nie istnieje. Metafory, polityka i politologia”,
<https://mysl.lazarski.pl/mysl/en/article/view/1688/988>
13. M. Bieniek „Ramowanie a metafora w ujęciu kognitywistycznym – czy mają ze sobą coś wspólnego?”
14. W. Werner „Poznawcza rola metafory w polskim dyskursie historyczno-politycznym”(w:) S. M. Nowinowski, J. Pomorski, R. Stobiecki (red.) Pamięć i polityka historyczna. Doświadczenia Polski i jej sąsiadów, Instytut Pamięci Narodowej, Łódź 2008, s. 91 –105,
<https://repozytorium.amu.edu.pl/server/api/core/bitstreams/cc8c2983-c4cd-4282-9261-4c814f604383/content>
15. B. Maliszewski „Przydatność kognitywnych teorii metafory w badaniach medialnego obrazu świata”,
[https://www.researchgate.net/publication/351097393 Przydatnosc kognitywnych teorii metafory w badaniach medialnego obrazu swiatek w Wspolczesne media Problemy i metody badan nad mediami t 2 red I Hofman D Kepa-Figura Lublin 2019 s 160-174](https://www.researchgate.net/publication/351097393_Przydatnosc_kognitywnych_teorii_metafory_w_badaniach_medialnego_obrazu_swiatek_w_Wspolczesne_media_Problemy_i_metody_badan_nad_mediami_t_2_red_I_Hofman_D_Kepa-Figura_Lublin_2019_s_160-174)
16. George Lakoff: „Ramy, metafory i polityka”,
<https://www.youtube.com/watch?v=yBgIQugobBI>
17. G. Lakoff „Nie myśl o słoniu”, Warszawa 2011
18. M. Gulczyński „Alternatywne orientacje w politologii”,
[http://www.academia.edu/19745288/Alternatywne orientacje w polityce and politologii](http://www.academia.edu/19745288/Alternatywne_orientacje_w_polityce_and_politologii)

Literatura będzie poszerzana i precyzowana odpowiednio do podejmowanej szczegółowej tematyki i zainteresowań uczestników zajęć